

DOCUMENTE DIN ARHIVE PARTICULARE CONTRIBUIND LA CUNOAȘTEREA UNUI ARHITECT TIMIȘOREAN DE LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX - LÁSZLÓ SZÉKELY

Ileana Pintilie

La sfârșitul secolului al XIX-lea (1892), când a început demolarea zidurilor cetății Timișoarei, s-au deschis noi posibilități de dezvoltare ale orașului. Construirea glacisului, legarea cartierelor de Cetate prin fronturi compacte de case și prin largi bulevarde, s-a realizat destul de repede, între 1892 și 1910-1914, în stilul Secession, atât de popular la acea dată în întreaga Europă Centrală.

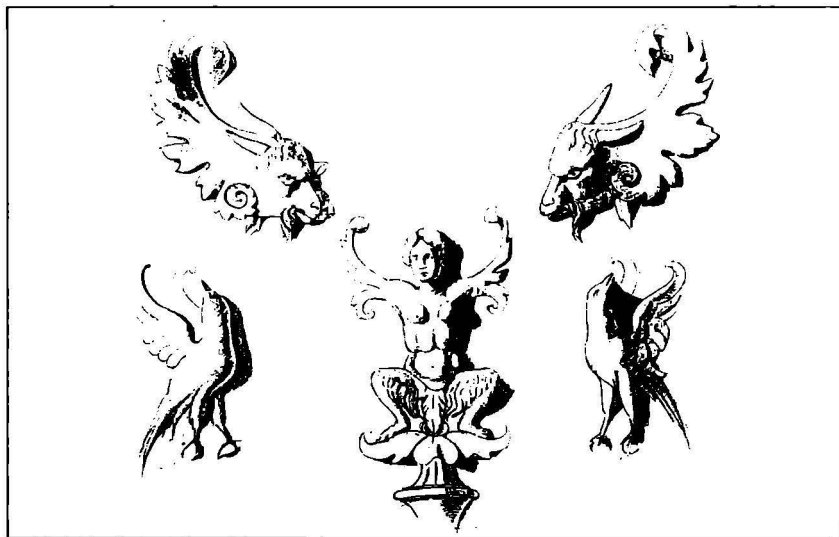
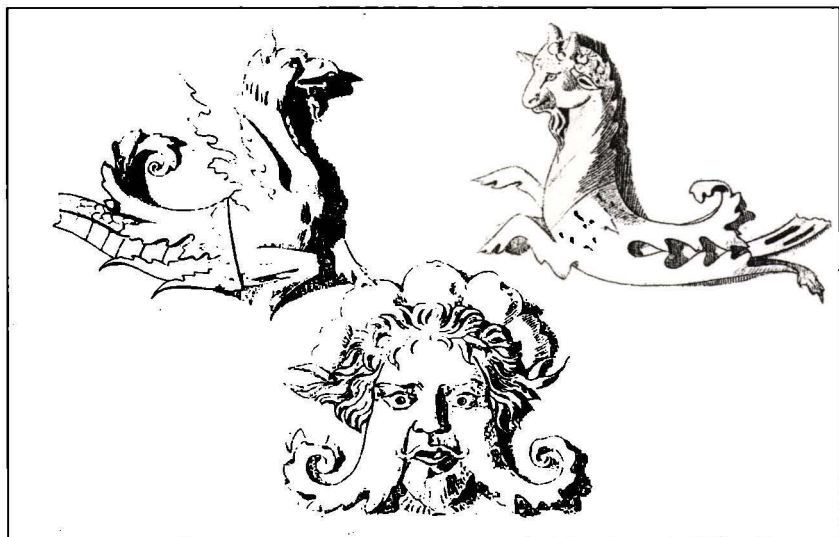
Unul dintre arhitecții care și-a legat întreaga activitate profesională de Timișoara a fost László Székely. Deși a lucrat o viață în acest oraș, în calitate de arhitect șef al municipiului, dar și de arhitect particular, conducând propria sa firmă, totuși datele referitoare la viața și activitatea lui sunt mai puțin cunoscute. De aceea credem în necesitatea publicării unor documente, aflate în arhiva familiei sale¹ și care ar aduce la lumină mai ales perioada sa de formare, până la stabilirea definitivă a arhitectului la Timișoara.

László Székely s-a născut în 3 august 1877 la Salonta, într-o familie înnobilită încă din 1605². Tatăl său a fost inginer constructor lucrând la Salonta și Budapesta. A urmat primele patru clase de gimnaziu la Liceul reformat din localitate, clasa a V-a a încheiat-o la Iglon, iar următoarele trei la Sighetul Marmăției, unde director era Szilágyi István, originar din Salonta. S-a înscris apoi la Școala Politehnică "Regele József" din Budapesta pentru a studia arhitectura.

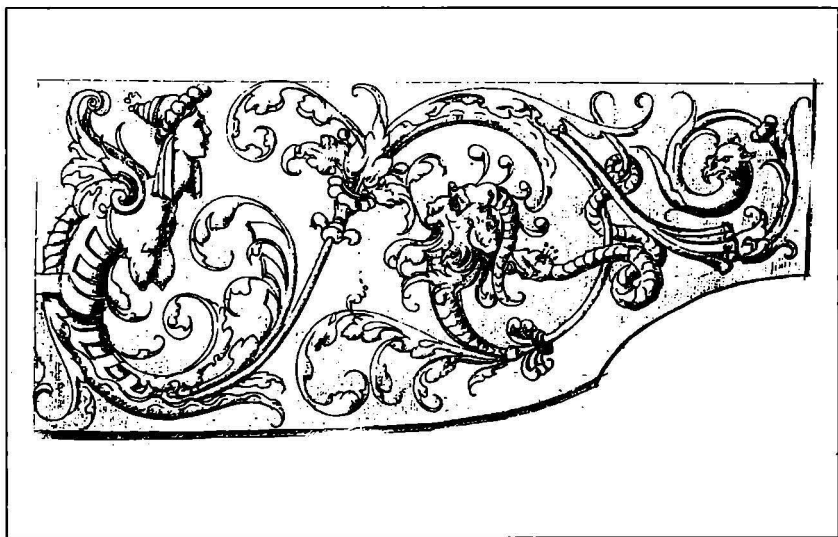
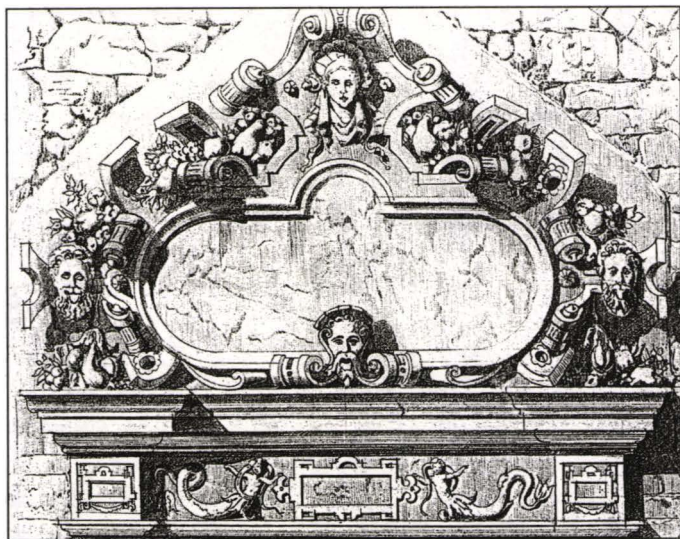
Din această perioadă de studii, respectiv din 1899, se

păstrează un album cu desene și compoziții ornamentale format 30 x 42 cm, însumând 35 de file, desenate în creion. Primele file ale albumului conțin o serie de desene (uneori mai multe pe aceeași pagină) după forme din natură și în special după frunza de acant stilizată. Aceasta este desenată după modele antice (romane), în compoziții cu două volute simetrice sau după coronamente de stela funerare. Alteori apar ornamente libere, pe aceeași pagină figurând acrotera și antifixa. Paginile următoare conțin desene cu vrejuri de acant și ghirlande de laur între bucranii sau frunze și vrejuri de acant într-un buchet cu flori de trandafir sălbatic. În exercițiile sale de desen ornamental, Székely a reluat exerciții clasice, regăsite uneori identic în planșe de orna mentică ale vremii³ ca de exemplu fauna ornamentală (genii și himere), embleme, mascaron sau grotești cu semifigură. Un capitol aparte, căruia îi dedică mai multe file din album, îl constituie desenele după forme naturale - flori și frunze, vrejuri și cochilii și după statui. El a copiat într-un desen corect

L. Székely, album de desen ornamental

Desen ornamental, pagină din album

“Venus din Milo”, “Venus Anadiomene”, “Apollo”, “Hera alăptându-l pe Zeus” sau o reprezentare medievală a “Fecioarei Maria”, desenând alături un prunc culcat. Acestea sunt semnate individual și datate (între octombrie și noiembrie 1899) dovedind îndemânarea viitorului arhitect în redarea figurii umane. Albumul de desene ornamentale ale lui L. Székely este un document neașteptat, ce pune în lumină un aspect al studiilor făcute la sfârșitul secolului al XIX-lea și care arată larga răspândire a unui limbaj decorativ eclectic.

Fiind unul dintre cei mai buni studenți, a obținut în ultimul an de studiu (1899-1900) o bursă în Italia.⁴ Bine pregătit profesional încă în anii studenției, el a lucrat temporar în mai multe birouri de arhitectură ocupându-se atât de proiectare, cât și de supravegherea lucrărilor pe șantier. Din această perioadă stau măturie câteva adeverințe, eliberate de arhitecți și ingineri șefi din Sopron și din Budapesta și folosite de viitorul arhitect pentru a-și dovedi capacitățile profesionale. Datată cu 8 februarie 1898, adeverința eliberată de inginerul șef Wohlmann Jozsef din Sopron⁵, certifică activitatea lui Székely la Întreprinderea de evaluare din Sopron, din 15 octombrie 1897 până la data eliberării actului, în calitate de inginer, dovedindu-se “demn de încredere, punctual, conștiincios și harnic”. O altă astfel de adeverință este eliberată de frații Grünwald și Schiffer⁶ din Budapesta, la 1 septembrie 1899, prin care se arată că tânărul student a fost angajat cu o retribuție de 180 de coroane, din 1 iunie 1899 până la 1 septembrie al aceluiași an, efectuând lucrări de construcție la Uzina de apă din Káposztásmegyer și “dovedind competență și harnicie”. Astfel, el a fost eliberat din serviciu la propria sa cerere pentru a-și termina studiile.

Diploma de absolvire⁷ scrisă pe piele și având cusut marele sigiliu, protejat de o cutie de lemn, a fost eliberată de către Școala Politehnică Regală Maghiară “Jozsef” din Budapesta, în 26 iunie 1900 și semnată de Lipthany Sándor, consilier regal aulic, rector al politehnicii din Budapesta și Pecz Samu, decanul secției de arhitectură la acea dată.

În sfârșit, după terminarea studiilor, în 1900 este invitat de către profesorul arhitect Cigler Gyözö să rămână asistentul său la Budapesta, ceea ce va face până la sfârșitul lunii martie 1903, când renunță în favoarea numirii sale ca arhitect șef al orașului Timișoara. În această perioadă a condus următoarele șantiere de construcții în

Budapesta⁸:

- Stația națională de cercetare chimică, Budapesta;
- Stația națională de zoologie;
- Stația de cercetare a semințelor;
- Centrul național experimental de maternitate;
- A condus un timp Sanatoriul de tuberculoză "Regina Elisabeta".

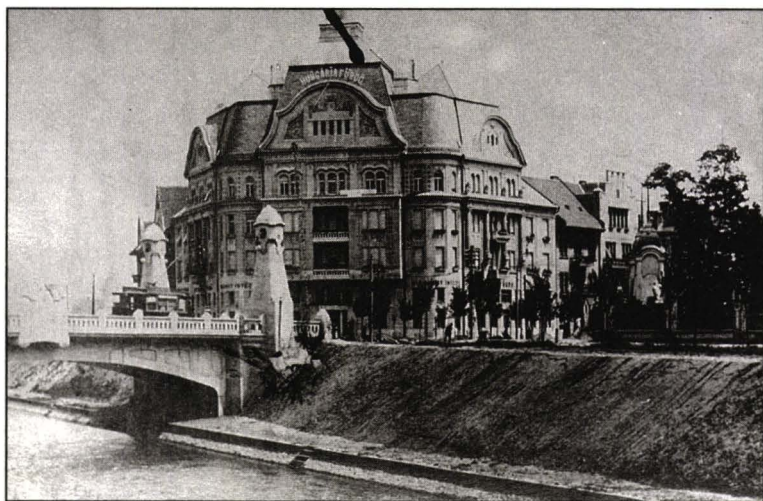
În 1903 avea să fie insistent invitat de către primarul orașului Timișoara, Telbisz Karol., care-l anunța printr-o scrisoare oficială la 1 aprilie 1903⁹ că fusese deja numit de către prefect în funcția de arhitect șef al orașului. Printr-o altă scrisoare, semnată de prefectul Molnar¹⁰, i se aducea la cunoștință numirea sa și retribuirea anuală de 2800 de coroane, cărora li se adăugau 600 de coroane pentru plata chirie. Pentru acest post îl recomanda și profesorul său, Cigler Győző¹¹ laudându-i competențele în domeniul proiectării (executării planurilor și a devizelor), cât și al supravegherii șantierelor. El îl considera deplin format pentru a depune o muncă independentă. Dar László Székely condiționa angajarea sa ca arhitect șef al orașului de respectarea libertății de a-și exercita profesia în particular. Obținând acceptul oficial pentru aceasta, el și-a creat un birou particular de arhitectură, cu ultimul sediu pe Bd. Mihai Viteazul, lângă actualul Spital ortopedic. El a funcționat ca arhitect șef al orașului, neîntrerupt, din 1903 până în 1922, când și-a cerut pensionarea, și ca arhitect particular până la moartea sa, survenită în 23 ianuarie 1934.

Despre felul său de a-și organiza lucrul aflăm dintr-o mărturie a unui fost colaborator, arhitectul Michael Wolf.¹² În perioada de dinaintea primului război mondial, în biroul lui de arhitectură se aflau între cinci și opt angajați, iar după 1918 doar trei. Aceștia erau în general specialiști pricepuți. Székely a fost arhitectul marii burghezii a orașului. Atunci când primea o comandă, după schițele sale făcute în timpul nopții, se realizau proiectele la scara 1:200 pentru constructori. După încheierea contractului urmau planurile de execuție, evaluările de materiale și devizele. El distribuia lucrul colaboratorilor săi. Mai apoi se executau planurile de lucru la scara 1:50 și pentru detalii 1:1. Supravegherea șantierului o făcea L.Székely în persoană deplasându-se cu propria lui trăsură. El se informa permanent primind scrieri de specialitate de la Viena.

Marea majoritate a proiectelor sale au fost realizate la

Timișoara. Stilul său se caracterizează prin volume puternic reliefate, însoțite de o decorație sobră. Acest stil poate fi încadrat în a doua perioadă a Secessionului în Banat, după 1908, marcat de influențele funcționaliste vieneze.

L.Székely a construit în mai multe zone important ale orașului cum ar fi esplanada din fața Teatrului, creată pe locul fostei Porți a Petrovaradinului. El a ridicat clădiri importante, cu mai multe nivele având la parter magazine sau restaurante, după modelul vienez al “Mietpalast”-ului: Palatul Dauerbach, (numit mai apoi Palace și care mai păstrează influențele arhitecturii maghiare în stil Secession la cornișa puternic ondulată, în maniera lui Lechner Ödön), Palatul Széchenyi, Palatul Camerei de Comerț, complexul de clădiri, prevăzute cu capelă al gimnaziului piarist. Tot pe Corso a refăcut o serie de construcții realizate cu câțiva ani mai înainte: Palatul Weiss Sándor și fiii, hotelul Pension Centrale. De asemea a lucrat și în cartierul Fabric Palatul Neptun sau “Băile Hungaria”, propria sa casă,

Băile "Hungaria" (Casa Neptun)

ca și incinta Parcului Coronin cu cinematograful “Apollo” și Casa de raport a Municipiului, în Piața Traian. A mai lucrat pe bulevardul Loga, pe plângă parc și pe malul Begăi, vile pentru marea burghezie

Băile "Hungaria" (Neptun), interior

Băile "Hungaria", vedere cu bazinul central

a orașului (vila Rieger Lajos, vila dr. Blăjan, Sanatoriul dr.Kakuk, vila Lindner, vila Nagy Karoly, vila Miklosi Cornel). A proiectat vile și pe bulevardul Mihai Viteazul, pe partea unde se află Politehnica, după clădirea acesteia până la Piața Lahovary.

În 1906 a proiectat Capela Fecioarei Maria - un baldachin de zidărie adăpostind statuia Fecioarei, ridicat pe locul execuției lui

Doja, și biserica și casa parohială reformată, aflate în vecinătatea acestui monument. Acest ultim proiect nu a fost singurul de acest gen, el realizând pentru Episcopia reformată din Ardeal mai multe proiecte pentru case parohiale, pentru care Consiliul Director al acesteia îi mulțumește prin adresa din 18 ianuarie 1926.¹³

L.Székely a proiectat o serie de construcții industriale dovedind pricepere inginerească: Turbinele, care alimentau cu electricitate tramvaiul, Cazarma Pompierilor, Abatorul, Fabrica de confecții și tricotaje (azi Fabrica de ciorapi).

Székely a lucrat și în alte orașe: în Salonta a proiectat și realizat Primăria¹⁴ și clădirea gimnaziului, la Vârșeț - Palatul episcopal ortodox sârb¹⁵ și Primăria.

S-a stins din viață în 23 ianuarie 1934, dispariția lui fiind resimțită ca o mare pierdere pentru oraș și consemnată în presa vremii¹⁶.

Activitatea lui îndelungată în Timișoara, opera bogată și importantă pe care a lăsat-o în urmă, îl plasează pe László Székely printre cei mai importanți arhitecți ai Banatului și ai zonei de vest a țării, în prima jumătate a secolului XX.

NOTE

1. Mulțumim pe această cale domnului Fogarassy pentru amabilitatea de a ne fi pus la dispoziție aceste documente.
2. Datele referitoare la familia lui Székely au fost culese din autobiografia arhitectului, redactată în limba maghiară și aflată în manuscris.
3. Franz Sales Mayer "*Ornamentica*", Ed. Meridiane, București, 1988, vol.I, p.116-117 și p.169-171, planșele 46 și 74.
4. Vezi "Autobiografia".
5. Adeverința eliberată de Wohlmann Jozsef, inginer șef, conducătorul întreprinderii, la 8.02.1898 în Sopron.
6. Adeverința eliberată de frații Grünwald și Schiffer din Budapesta, la 1.09.1899.
7. Diploma de absolvire eliberată la Budapesta în 26.06.1900.
8. Vezi "Autobiografia".
9. Vezi Anexă. Scrisoarea oficială din 1 apr. 1903 semnată de Telbisz Károly
10. Idem. Adresa oficială semnată de prefectul Molnar, din 31 martie 1903.
11. Ibidem. Adeverință semnată de profesorul Cigler Győző
12. Michael Wolf, Scrisoarea din 10.07.1995 adresată Ilenei Pintilie.
13. Adresa nr.519 din 18.01.1926 a Episcopiei reformate din Ardeal.
14. Merényi Ferencz "*Magyar Építészek Adatgyűjtemény*" 1890-1918,

Budapesta, 1955, *Kézirat*, vol.II., p.347. Proiectată în 1906, lucrarea a fost plătită cu 158.600 de coroane.

15. ibidem. Proiectată în 1905, lucrarea a fost plătită cu 110.000 coroane.

16. "*Meghalt Székely László*", în "*Déli Hírlap*", Timișoara, 25.01.1934; A Suciú "*Arhitectul Székely Ladislau*", în "*Buletinul corpului Arhitecților din România*", Bucureșt, 1934, p.2,3; Apud Mihai Opreș, "*Timișoara*", Ed. Tehnică, București, 1987, p.211.

ANEXE

AUTOBIOGRAFIE

M-am născut la Salonta Mare la 3 august 1877. Tatăl meu Székely Mihály a fost inginer, constructor diplomat lucrând ca particular la Salonta și Budapesta. Familia lui era o familie nobilă, bunicul meu și strămoșii lui erau nobili trăgându-se dintr-un haiduc care mai târziu a fost înnobilit în 1605 de Bocskay.

Primele patru clase de gimnaziu le-am terminat la Liceul reformat din Salonta. Pe a V-a am încheiat-o la Iglon, a VI-a, a VII-a și a VIII-a la Sighetul Marmăției, unde director era Szilágyi István, de origine din Salonta și care a fost profesorul lui Arany Iános.

Apoi am terminat studiile la Universitatea regală "Jozsef" din Budapesta cu diplomă de arhitect între 1899-1900. Tot în acest an, ca unul dintre cei mai buni studenți, am primit o bursă de studii în Italia. Revenind înapoi, Cigler Gyözö, profesor la arhitectură, m-a invitat și am fost angajat asistent până la sfârșitul lunii martie 1903. În acest timp, ca și conductor arhitect am condus următoarele șantiere de construcții, toate în Budapesta:

- Stația națională de cercetări chimice
- Stația națională de zoologie
- Stația de cercetări a semințelor
- Centrul național experimental de maternitate
- am condus pentru un timp Sanatoriul de tuberculoză "Regina Elisabeta".

În 1 aprilie 1903, la repetatele invitații ale primarului Telbisz Karoly, am fost numit arhitectul șef al orașului liber crăiesc, Timișoara. Am condiționat angajarea mea ca arhitect al orașului de respectarea libertății de a-mi exercita profesia în particular pentru a

nu-mi degrada experiența mea de arhitect experimentat, devenind un funcționar obișnuit, cu lucrări oficiale. Primind acceptul am avut, în afară de serviciul oficial și un birou privat de arhitectură. În afară de proiectele oficiale ca arhitect al orașului, am proiectat și construit următoarele clădiri:

Lucrări publice

1. Case de vamă
2. Clădirea cadastrului din Elisabetin
3. Cazarma Pompierilor din Jozefin
4. Abatorul orașului
5. Palatul din Piața Coronini
6. Gimnaziul principal al piariștilor
7. Monumentul Fecioarei Maria
8. Grădinița din str. Ötvös
9. Școală pe str. Vörös Marthy
10. Școală pe str. Magyar
11. Turbinele
12. Cinematograful de vară
13. Ștrandul
14. Proiectul Spitalului Municipal, ale cărui devize au fost verificate de către prof. arh. Ruppert din Hamburg, renumit pentru proiecte de spitale, au fost acceptate și de Minister și înscrise la licitație, când izbucnirea războiului a împiedicat realizarea proiectului. Astfel s-a pierdut munca asiduă a trei ani de zile.

În 1922 am cerut pensionarea din funcția de arhitect șef al orașului continuând să lucrez în particular.

Lucrări particulare

1. Transformarea Băncii Centrale a Șvabilor.
2. Transformarea Palatului Weiss Sándor și fiii
3. Transformarea palatului episcopal sârbesc (din Timișoara n.n.)
4. Palatul episcopal sârbesc din Vârșeț
5. Palatul Emmer, casă de raport
6. Palatul Brück, casă de raport
7. Palatul Kralik, casă de raport

8. Str. Püspök nr.7, casă de închiriat
9. Palatul Neihausz, casă de raport pe Lloyd sor (Corso n.n.)
10. Palatul Dauerbach, " "
11. Palatul Szécsényi, " "
12. Palatul Hilt Lajos, " "
13. Casa de raport a văduvei lui Székely Mihaly, str. Liget
14. Gimnaziul principal din Salonta
15. Primăria din Salonta
16. Castelul lui Beniczky György (din Foeni n.n.)
17. Locuința lui Farch Jozsef din Deta
18. Vila lui Darvas Gabor
19. Școala confesională în Cetate
20. Vila dr. Pokomándy Sándor
21. Vila Rieger Lajos
22. Băile Hungaria
23. Fabrica de tricotaje și confecții a lui Gyulai
24. Vila lui Wess Sándor din Gyula
25. Abatorul comunal din Becicherecul Mare
26. Monumentul funerar al familiei Darvas (cimitirul din Josefin n.n.)
27. Monumentul funerar al familiei Kasztory " "
28. Sanatoriul dr. Kakuk J
29. Vila Kovács
30. Vila Blasian (dr. Blăjan n.n.)
31. Vila dr. Csasznek
32. Vila Lindner
33. Cămin muncitoresc
34. Vila Nagy Karoly
35. Palatul Camerei de Comerț
36. Vila Miklosi Cornel
37. Casă cu magazine Metz S. și urmașii
38. Reședința de vară a dr. Kakuk
39. Asociația Lloyd
40. Clădirea Sindicatului Industrial, înălțarea cu un etaj și schimbarea fațadei
41. Proiectarea Clubului Unio
42. Supraetajarea și modernizarea Liceului evreiesc
43. Clădirea Primei case de păstrare a acțiunilor din Timișoara
44. Transformarea și modernizarea Băncii de Credit din Timișoara

- 45. Vila Frankl Frigyes
- 46. Vila dr. Berger Ármin
- 47. Școala romano-catolică din grădină, în Jozefin
- 46. Vila Totis Rezső de pe str. Püspök
- 49. Vila dr. Biro de pe aceeași stradă

Proiecte nerealizate din cauza războiului:

- Abatorul din Pancevo, Abatorul din Zombor, din Arad și din Kisskunhallas
- Școala silvică de la Lipto-Ujvár
- Întreprinderea de evaluare din Sopron, oraș liber regal.

Adeverință

Prin care se certifică că Székely László, student la Școala tehnică de arhitectură, din 15 octombrie 1897 până în prezent, a fost angajat la Întreprinderea de evaluare din Sopron ca inginer, timp în care s-a dovedit demn de încredere, punctual, conștiincios, harnic și a dat dovadă de aceste calități, și numai din motivul încheierii studiilor părăsește aceste răspunderi.

Scris la Sopron 1898, 8 februarie

Wohlmann József
inginer șef, conducătorul întreprinderii

Frații Grünwald și Schiffer
Budapesta, Szobi utca nr.5

Adeverință

Prin care se adeverește că dl. Székely L., student la Școala tehnică de arhitectură, a fost angajat din 1 iunie 1899 până la 1 septembrie al aceluiași an pentru a construi uzina de apă de la Káposztásmegyer cu o retribuție de 180 de coroane pe lună. În acest timp a dovedit hărnicie și competență, iar la propria sa cerere este eliberat din serviciu pentru a-și termina studiile.

Budapesta, 1 septembrie 1899

Frații Grünwald și Schiffer
Diplomă de arhitect

Noi, Rectorul Școlii Politehnice Regale Jozsef, în numele corpului didactic al secției de arhitectură decanul acesteia, pe dl. Székely László, născut în Salonta Mare, județul Bihor în 1877, care și-a încheiat studiile la Politehnica Regele József, în anul 1899-1900, cu următoarele materii de studiu: matematică, mecanică, tehnologie chimică, tehnologie fizică, știința construcțiilor, istoria arhitecturii, știința proiectării de construcții; aceste examene, cu cerințe înalte în specialitate, au fost trecute cu seriozitate, iar în urma acestora candidatul a fost declarat arhitect, drept care această diplomă a fost eliberată și confirmată cu sigiliul cel mare al Politehnicii Regale Jozsef întărind-o cu propriile noastre semnături, la Budapesta, 26 iunie 1900.

Lipthay Sándor, rector și Pecz Samu, decan al secției de arhitectură.

Nr.7089/1903

Stimatului Dōmn arhitect Székely László

Budapesta

Avem onoarea să vă înștiințăm că dl. prefect al orașului liber regal Timișoara v-a numit în funcția de arhitect șef al orașului.

Ca urmare vă invită, ca să vă prezentați grabnic pentru a depune jurământul oficial.

Timișoara, din partea consilierilor orașului, 1903, aprilie 1

Primar,

Telbisz Károly

Prefectura județului Timiș și a orașului liber regal Timișoara

Nr.616/1903

Prin prezenta vă numim pe Dumneavoastră în noul post creat de arhitect șef al orașului liber regal Timișoara, conform hotărârii legale a autorităților locale, cu o retribuție anuală de 2800 coroane și 600 coroane pentru plata chiriei. Sunteți rugat să vă prezentați la primarul orașului pentru depunerea jurământului oficial și luarea în primire a postului.

Timișoara, 1903, martie 31

Prefect, Molnár

Adeverință

Subsemnatul prin prezenta confirm că Székely László, arhitect diplomat, care s-a născut în 1877 la Salonta Mare, este angajat al biroului meu din data de 1 iulie 1900. și în acest timp a depus atât o muncă de birou, făcând planuri parțiale și evaluări de cheltuieli, dar de asemenea a luat parte la supravegherea construcțiilor, arătând o gândire independentă, o pricepere deosebită, un simț particular pentru rezolvarea rapidă dovedindu-se în mod excepțional de încredere, în așa măsură încât, fiind deja format, este capabil să depună o muncă independentă rezolvând de unul singur problemele, și pentru aceste capacități pot să-l recomand orișicui cu cea mai mare căldură.

Budapesta, 1903, martie 8

*Profesor universitar arhitect
Cigler Győző*

Consiliul de Conducere al Episcopiei reformate din Ardeal
Nr.519/1926

***Domnului preanonat arhitect Székely László,
administrator șef, Timișoara***

Cu onoare vă aducem la cunoștință că planurile trimise prin preastimatul episcop Szabolcska Mihaly și scrisoarea Dv. din 12 ianuarie 1926 le-am preluat astăzi și le vom recomanda pentru construirea caselor parohiale plănuite. Primiți deci stimate domn cele mai sincere și recunoscătoare mulțumiri pentru casele noastre parohiale, școală, biserică, locuințele profesorilor, care pentru noi reprezintă o problemă foarte importantă și greu de rezolvat în această regiune și pe care Dv. ați rezolvat-o în mod exemplar, cu dăruire și dragoste.

Primiți deosebita stimă a Consiliului nostru de conducere.

Cluj, 1926, ianuarie 18

*Vicepreședinte și jurist
(semnat indescifrabil)*

Sopron sz. kir. város háromszögítési, felmérési és lejtmerési vállalat.

9.k.
1898

Bizonyítvány

Maglyelgaxottabok, hogy Székely László min-
egyetleni tulajdosa 1897. évi október hó 15. napján
a Sopron sz. kir. város háromszögítési, felméri-
ési és lejtmerési vállalatánál mint mérnök volt alkalmat-
ában, mely idő alatt megbírói kötelességét s
belső ügyeit szorgalmasan tartotta, és az a munká-
latok befizetése miatt vált ki meg a vállalatból.
Eltelt Sopron 1898. évi február hó 8. napján

SOPRON SZ. KIR. VÁROS HÁROMSZÖGÍTÉSI,
FELMÉRÉSI ÉS LEJTMÉRÉSI VÁLLALAT.

Wohlmann József
vállalatnál mérnök.

Adeverință semnată de Wohlmann József

GRÜNWALD TESTVÉREK ÉS SCHIFFER

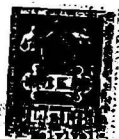
BUDAPEST,

VI. SZABOLCSKA U. 18. SZÁM.

1899

— TELEFON —

BUDAPEST, 1899. ...

Bizonyítvány.

igazolatik, hogy Székely László műgye-
mi hallgató úr, 1899 évi június 1-től, u. ez év szeptember 1-ig a
„Árpád-támaszgyeri vízmű építés” vállalatunknál volt alkalmazásban
havi 180.-kor. fizetés mellett. Ez idő alatt szorgalmat és szakér-
telmet tanúsított és csakis tanulmányainak befejezése végett, saát.
kérelmére válik meg a vállalatától.

Epest, 1899 évi szeptember hó 1-én.

Grünwald Testvérek és Schiffer

Adeverință din partea fraților Grünwald și Schiffer

7089. szám.
tan. 1903.

T e k i n t e t e s S z é k e l y L á s z l ó é p i t é s z ú r n a k

B u d a p e s t e n .

Van szerencsénk értesíteni, hogy főispán úr ó méltósága a Temesvár szab.kir.
város törvényhatóságánál ujformán rendezesített műépítési
állásra kinevezte.

Felhívjuk ennek folytán, hogy a hivatali eskü letétele
végett mielőbb jelentkessék.

T e m e s v á r s z a b . k i r . v á r o s t a n á c s á t ó l ,
1903. április hó 1-én.

polgármester.

Adresă semnată de primarul oraşului Timișoara, Telbisz Károly

616. sz. d. n.
1902. j. k.

Kisnevességi Knt a Temesvári sz. k. város
közigazgatási igazgatóságánál nyújtottan rendszerezett
év 2800 (határozat) koronázási díjával és
600 (határozat) koronázási díjával járó adóalmanachot
mégpéntesre állított.

Elhívom, hogy hivatali esküjének letétele
is villamosanok elfogadása végett a város polgármesteri
területén jelentkezett.

Temesvár, 1902. évi március hó 31. évi.

sz. k. sz. k.

1902. j. k.

sz. k.

Molnár
főispán

Tekintettel

Székely László úrnak,
székelyi íróra

Kudorcs

Az erdélyi református egyházkerület Igazgatótanácsától.

519/1926.II.sz.

Nagyságos Székely László műépítész, főgondnok urnak

Temesvár.

Tisztelettel értesítjük Nagyságodat, hogy a Nagytiszteletű Szabolcska Mihály eszperes ur által küldött normal terveket és 1926 jan. 12-én kelt levelét mai napon átvettük és azokat az építeni szándékozó egyházainknak ajánlani fogjuk.

Fogadja Nagyságod őszinte hálás köszönetünket a szép terveért, melyekkel egyházainknak, híveinknek, a templom, iskola és tanítói lakás építés egyik nagyon fontos és vidéken nehezen megoldható feladatát példás áldozatkészséggel, szeretettel és jószággal megoldotta.

Fogadja Igazgatótanácsunk kiváló tiszteletének nyilvánítását

Kolozsvár, 1926 január 18.

előkhelyettes.

jogi előadó.

Adresă din partea Consiliului de conducere al
Episcopiei Reformate din Ardeal

DOKUMENTE AUS PRIVATARCHIVEN DIE ZUR KENNTNIS EINES TEMESWARER ARCHITEKTEN VOM ANFANG DES XX. JAHRHUNDERTS BEITRAGEN - LÁSZLÓ SZÉKELY

Die urbanistische Entwicklung der Stadt Temeswar am Ende des XIX. Jh. nahm einen besonderen Aufschwung durch die Errichtung von kompakten Häuserfronten und breiten Boulevards in Sesession-Stil.

László Székely war nach dem Jahr 1903 als Chefarchitekt der Stadt tätig, arbeitete aber auch in seiner Privatfirma. Sein Leben und Schaffen sind heute wenig bekannt. Anhand von Dokumenten aus dem Archiv der Familie bringt der Autor neue Informationen bezüglich der Kindheit und der Studienzeit des Architekten, sowie Daten hinsichtlich seiner Arbeit in Budapest und letztlich verschiedene Aspekte seines Schaffens als Chefarchitekt von Temeswar.